

Σύνθετες Λέξεις

Σύνθετες είναι οι λέξεις που γίνονται από δύο (ή τρεις) διαφορετικές λέξεις αν τις ενώσουμε.

Π.χ. ανοίγω + κλείνω = ανοιγοκλείνω

νύχτα + πουλί = νυχτοπούλι

Οι **απλές** λέξεις που ενώνονται για να φτιάξουν τη σύνθετη λέξη, λέγονται **συνθετικά**. Τα συνθετικά πολλές φορές ενώνονται με το «**Ο**» που λέγεται **συνδετικό φωνήεν**.

Π.χ. ανα**β**οσβήνω = ανα**β**ω(πρώτο συνθετικό) + σβή**ν**ω(δεύτερο συνθετικό)

Πολλές φορές χρησιμοποιούμε τα **μόρια** ξε- και α- για να δημιουργήσουμε μια σύνθετη λέξη. **Λέγονται μόρια** γιατί δεν αποτελούν κανονικές λέξεις, δεν τα συναντάμε **ποτέ μόνα** τους.

Π.χ. ξεγράφω, ξεχωρίζω

Το ξε- σημαίνει αντίθεση ή στέρηση.

Το α- σημαίνει στέρηση γι' αυτό και λέγεται **στερητικό**, γιατί στερεί τη σημασία της αρχικής λέξης και της δίνει την **αντίθετη**.

Π.χ. αγράμματος, αδύνατος

Αν η λέξη που θα ενωθεί το **α-** αρχίζει από **σύμφωνο**, τότε γράφουμε **α-**.

Αν αρχίζει από **φωνήεν**, τότε γράφουμε **αν-**.

Παράδειγμα: κατάλληλος - **α**κατάλληλος (αρχίζει από σύμφωνο)

ήσυχος - **αν**ήσυχος (αρχίζει από φωνήεν)

τυχερός- **ά**τυχος (αρχίζει από σύμφωνο)

άξιος- **αν**άξιος(αρχίζει από σύμφωνο)

Ασκήσεις

1. Να σχηματίσεις σύνθετα από τις παρακάτω λέξεις:

- αλάτι + πιπέρι → αλατ**Ο**πίπερο
- ψάρι + βάρκα → _____
- άνεμος + μύλος → _____
- σελίδα + δείκτης → _____
- διάστημα + πλοίο → _____
- νύχτα + πουλί → _____
- τρέμω + σβήνω → _____

2. Να σχηματίσεις σύνθετες λέξεις χρησιμοποιώντας το μόριο **ξε-**.

- σκονίζω → **ξε**σκονίζω
- ριζώνω → _____
- φορτώνω → _____
- βάφω → _____
- πουλώ → _____
- κουράζομαι → _____

3. Να συμπληρώσεις τα κενά των προτάσεων με σύνθετες λέξεις που θα σχηματίσεις από τις λέξεις των παρενθέσεων και τα μόρια **ξε-** και **α-**.

- ο Οι πλευρές του τριγώνου είναι (ίσες) άνισες.
- ο Το γκολ που μπήκε (σήκωσε) τους θεατές.
- ο Η ομάδα είναι (έτοιμη) για τον αγώνα.
- ο Ο Ντίνος (βιδώνει) το παιχνίδι του.
- ο Το αρνί είναι (κακό) ζώο.

